

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

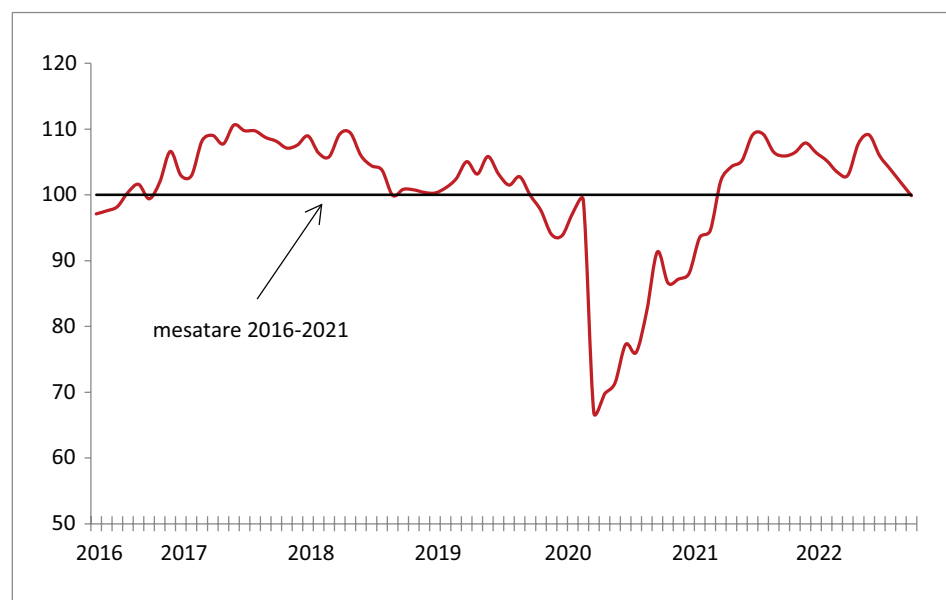
7 NËNTOR 2022

** Vrojtimet e besimit bashkëfinancohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e harmonizimit të Komisionit Evropian. Prej muajit qershor 2021, publikimi i analizave dhe të dhënave nga vrojtimet bëhet me frekuencë mujore.*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) shënoi vlerën 99.9, duke rënë me rreth 2 pikë në muajin tetor. Ai ndodhet shumë pranë mesatares historike afatgjatë. (Grafik 1). Rënia e TNE-së u drejtua nga përkeqësimi i besimit në sektorët e ndërtimit, industrisë, shërbimeve dhe tregtisë. Në përgjithësi, të gjithë sektorët e ekonomisë u perceptuan me aktivitet ekonomik në rënie. Në të kundërt, treguesi i besimit të konsumatorëve regjistroi një vlerë lehtësisht të përmirësuar në këtë muaj (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)

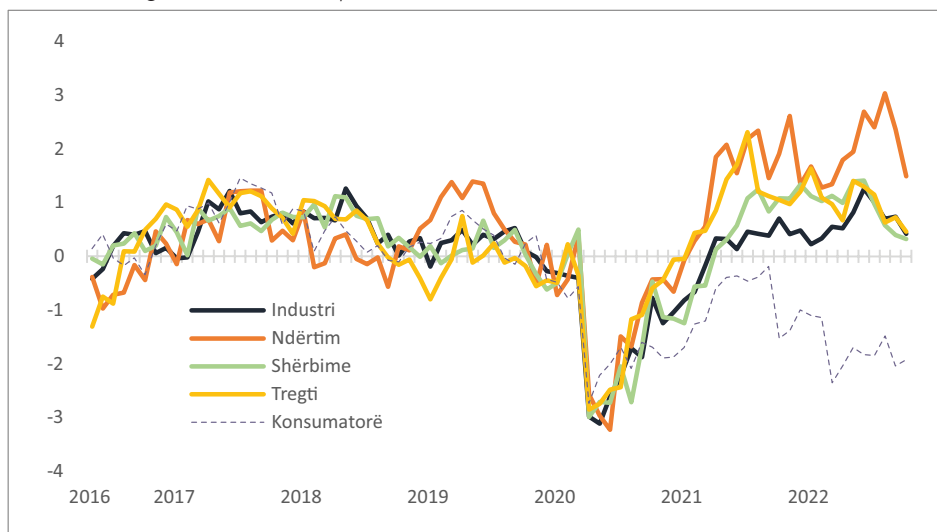

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) u pakësua me 4.8 pikë përqindje krahasuar me muajin e kaluar, i ndikuar nga rënia e të gjithë treguesve për situatën aktuale, ku veçohen rënia e balancës për *prodhimin aktual* dhe ajo e *kontratave porositëse*. Ndërkohë, pritjet e bizneseve për *prodhimin* dhe *punësimin* në të ardhmen janë në rritje dhe ato për çmimet e *pritura* janë në rënie (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) ra me 7.2 pikë përqindje në muajin tetor, duke regjistruar pakësim të treguesit për të dytin muaj radhazi. Ky zhvillim u ndikua nga përkeqësimi i balancave për *aktivitetin ndërtues* dhe për *kontratave porositëse*. Rënie regjistruan edhe pritjet për *punësimin*, ndërkohë ato për çmimet në të ardhmen shënuan rritje (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

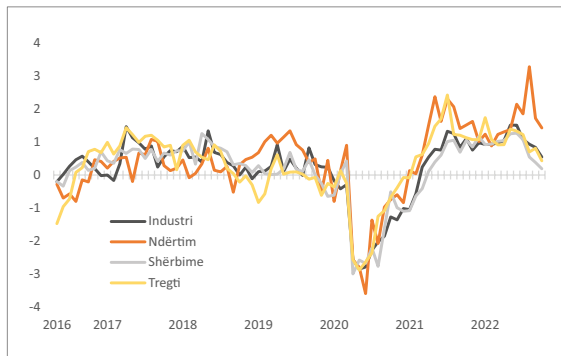
Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.
Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara, për të korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) shënoi rënie të lehtë me 1.1 pikë përqindje në muajin tetor, ndikuar nga performanca më e dobët e treguesit të *ecurisë së biznesit*. Bizneset në aktivitetin e shërbimeve vlerësojnë se ka rritje të *punësimit* aktual, ndërkohë që pritjet për të ardhmen janë në rënie. Pritjet për *ecurinë* e çmimeve të shërbimeve shënuan rritje (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

Treguesi i besimit në tregti (TBT) ndoqi prirjen rënëse të evidentuar gjatë pjesës më të madhe të muajve paraardhës, duke rënë me 2.6 pikë përqindje në muajin tetor. Treguesi u ndikua kryesisht nga vlerësimet më të dobëta për *ecurinë aktuale të biznesit*. Pritjet për çmimet dhe *punësimin* në muajt e ardhshëm janë në rritje (Tabelë 2, sektori i tregtisë).

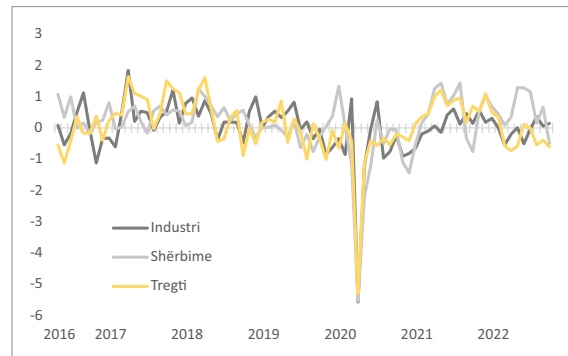
Treguesi i besimit konsumator (TBK) rezultoi lehtësisht i përmirësuar me 0.6 pikë përqindje në muajin tetor, por duke mbetur larg mesatares afatgjatë (Grafik 2). Treguesi pasqyroi vlerësimin më pozitiv të konsumatorëve lidhur me *blerjet në shuma të mëdha*, si në periudhën aktuale ashtu edhe në të ardhmen. Konsumatorët vlerësojnë me rritje *ecurinë aktuale* të çmimeve, situatë e cila pritjet të vazhdojë edhe në të ardhmen (Tabelë 2, konsumatorët).

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve, gjatë muajve të fundit

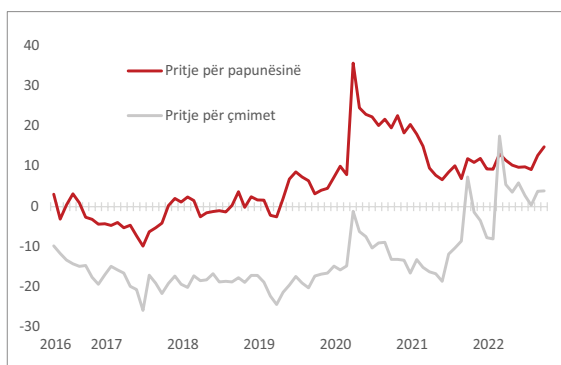
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm

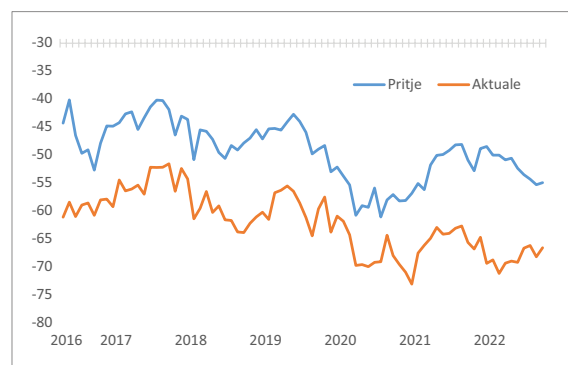
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 6. Blerjet në shumë të mëdha të konsumatorëve

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2022						Situata aktuale	
	min	mes	max	Maj	Qersh	Korrik	Gusht	Shtat	Tetor	Koniunkturale**	Strukturore***
Industri	-59.3	-11.1	6.2	-0.5	6.1	2.3	-2.3	-1.7	-6.5	-	+
Ndërtim	-57.1	-26.3	-5.2	-14.2	-8.1	-10.5	-5.2	-10.8	-18.0	↓	+
Shërbime	-45.0	6.8	26.8	26.5	26.8	19.7	13.2	10.2	9.0	-	+
Tregti	-32.0	-1.5	18.1	9.3	8.3	6.8	1.8	2.8	0.2	-	+
Konsumator	-39.8	-26.5	-16.3	-34.0	-34.7	-34.8	-32.8	-35.9	-35.3	↑	--

Burimi: Vrojimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

*) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga muaji maj 2016.

***) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.

****) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2022								
	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qersh	Korr	Gusht	Shtat	Tetor
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBI-së)	18.7	19.4	20.7	29.3	29.3	21.4	18.8	17.1	11.7
Kontratat porositëse (pyetja 2, komponent i TBI-së)	-20.6	-14.0	-17.8	-13.9	-3.2	-8.1	-9.5	-6.7	-13.1
Kontratat porositëse nga eksportet (pyetja 3, komponent i TBI-së)	-21.3	-18.9	-17.6	-17.0	-8.0	-6.3	-16.3	-15.5	-18.2
Inventari i produkteve të përfunduara (pyetja 4)	-0.2	-5.6	-7.3	-5.8	-6.2	-6.3	-6.9	-0.4	-0.9
Prodhimi pritje (pyetja 5)	30.2	24.2	27.9	30.2	24.6	29.7	34.1	30.8	31.8
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	38.0	70.2	66.7	50.6	50.8	51.0	30.9	47.8	36.8
Punësimi pritje (pyetja 7)	15.7	8.8	14.8	18.0	14.8	12.2	-9.7	8.9	11.4
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBN-së)	-3.0	1.1	2.0	2.8	11.7	8.3	24.8	6.8	3.4
Kontratat porositëse (pyetja 3, komponent i TBN-së)	-36.6	-39.6	-33.0	-31.3	-27.9	-29.2	-35.3	-28.4	-39.5
Punësimi pritje (pyetja 4)	2.4	3.0	-0.3	5.2	7.4	4.6	21.4	11.8	7.4
Çmimet pritje (pyetja 5)	31.0	49.4	44.8	33.0	47.9	40.9	39.5	38.6	43.3
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBSH-së)	20.1	21.4	21.8	25.3	25.6	22.4	13.5	10.7	7.5
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 2, komponent i TBSH-së)	21.0	22.7	18.1	27.7	27.9	17.1	12.9	9.6	10.6
Kërkesa pritje (pyetja 3)	29.0	25.4	28.0	37.7	37.6	36.4	26.1	31.3	19.4
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 4)	13.7	7.1	14.4	11.2	15.5	5.9	6.9	3.9	5.2
Punësimi pritje (pyetja 5)	17.5	12.6	11.1	12.6	6.3	7.7	8.6	15.5	4.3
Çmimet pritje (pyetja 6)	31.2	48.5	38.8	45.7	35.9	34.9	23.8	27.9	31.3
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBT-së)	9.3	6.7	6.8	14.6	13.5	11.8	3.2	5.0	-1.3
Gjendja e inventarëve (pyetja 2)	-1.0	-0.8	3.0	5.0	1.3	0.5	5.1	0.7	0.8
Pritje për porositë në të ardhmen (pyetja 3)	23.8	14.3	5.4	12.8	17.6	22.3	12.5	10.4	14.2
Ecuria e biznesit pritje (pyetja 4)	26.1	14.7	12.7	14.6	23.4	21.8	15.1	16.9	14.3
Pritje për ecurinë e punësimit (pyetja 5, komponent i TBT-së)	3.3	3.6	-2.4	4.0	3.0	1.9	0.5	0.6	1.6
Pritje për ecurinë e çmimeve (pyetja 6)	41.5	59.4	50.4	45.9	39.7	44.0	36.9	41.1	30.6
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale (pyetja 1)	-13.2	-15.4	-17.2	-17.7	-18.5	-19.9	-15.8	-19.0	-21.2
Situata financiare pritje (pyetja 2, komponent i TBK-së)	-1.7	-11.7	-7.5	-6.2	-5.1	-7.0	-4.3	-4.4	-5.6
Situata ekonomike aktuale (pyetja 3)	-22.3	-26.2	-30.9	-31.1	-29.4	-32.1	-30.0	-32.0	-32.2
Situata ekonomike pritje (pyetja 4, komponent i TBK-së)	-3.1	-17.9	-16.0	-10.3	-12.4	-12.3	-6.4	-15.9	-14.1
Çmimet aktuale (pyetja 5)	24.1	38.6	53.2	51.0	52.1	53.9	51.4	49.4	53.9
Çmimet pritje (pyetja 6)	-8.0	17.6	5.5	3.6	5.9	2.8	0.4	3.8	3.9
Papunësia pritje (pyetja 7)	9.3	13.2	11.6	10.3	9.8	9.9	9.2	12.8	14.9
Blerjet e mëdha aktuale (pyetja 8, komponent i TBK-së)	-68.7	-71.1	-69.2	-68.9	-69.1	-66.6	-66.1	-68.1	-66.5
Blerjet e mëdha pritje (pyetja 9, komponent i TBK-së)	-50.0	-50.0	-50.8	-50.5	-52.3	-53.4	-54.3	-55.2	-54.9
Kursimi aktual (pyetja 10)	-45.5	-48.0	-47.5	-47.1	-47.8	-49.2	-48.1	-49.6	-49.2
Kursimi pritje (pyetja 11)	-45.1	-50.4	-47.8	-45.7	-46.1	-45.6	-44.2	-44.8	-45.3
Situata e të ardhurave dhe shpenzimeve (pyetja 12)	0.6	-0.9	0.0	0.2	0.2	1.8	2.2	0.8	0.8

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

ANEKS

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vërtetimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve të cilët kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.